

предвиђају гаранције за њихово остваривање. То значи да се та права и слободе непосредно примењују на основу устава и да уживају најјачу заштиту. Но и уз све то, треба имати у виду да устав није свемоћан нити у њему може све до краја да буде речено и разрађено. И закони имају свог удела у остваривању прокламованих права и слобода, њиховој разради и примени, а тиме и могућност да повређују та права и слободе, као што ту повреду могу да изазову и појединачни акти и радње управне па и судске власти. Ову функцију немају уставни судови неких земаља, док је код других (Аустрије, Немачке, Шпаније итд.) развијена, али је свакако проблематична јер отвара проблем односа уставних и редовних, односно управних судова. Тамо где је врши, уставни суд поступа по жалбама грађана (а негде и правних лица) и одлучује да ли је било или не повреди права и слобода. Ако суд уважи жалбу и нађе да је учињена повреда права, онда ставља ван снаге управни или судски акт или закон проглашава ништавим. Ова заштита (слобода и права) коју пружа уставни суд може да буде ужа и ограничена само на испитивање појединачних аката или радњи управне власти којима се повређују права и слободе или може бити и шира, потпунија (општа) и да обухвата оспоравање и побијање свих аката власти – законодавне (законе) али и појединачне управне па и судске акте, с тим да се њом санкционишу и контролишу и акти пропуштања власти (недоношење поменутих аката) уколико и они повређују права и слободе. Најпотпунија заштита слобода и права грађана (и правних лица) по уставној жалби је предвиђена у Немачкој и односи се на све акте власти који вређају људска права и слободе, док је у другим земљама она ужа и ограничена на контролу управних аката и радњи. Негде је и споредна и помоћна, као на пример код нас, у Србији, и пружа се онда ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за заштиту људских или мањинских права.

Поред таксативно наведених функција, уставни судови врше и још неке друге, мање значајне (саветодавне) функције, каква је, рецимо, давање мишљења о одређеним питањима или тумачење устава, спорне норме, с тим да оно (тумачење) тада има обавезујући карактер. Негде уставни суд, као рецимо у Аустрији, решава и о имовинскоправним захтевима према Савезу, покрајинама, срезovima или општинама, уколико те захтеве не решава редовно судство или управни органи.

2. ИЗБОР И САСТАВ УСТАВНИХ СУДОВА